

Realisasjonen av varer i jødiske forretninger ble utført korrekt og til alle parter fordel

En forretningsdrivende i Oslo skriver til oss:

“For en tid siden var jeg på et møte sammen med kolleger. Etter at saksbehandlingen var over kom turen til det mange mente var den viktigste del av møtet, nemlig sosialt samvær.

Flasker og glass kom frem og etter atskillige skåler var tiden inne for en noe vekslende «debatt» om okkupasjonstiden. Under denne kunne en av deltakerne fortelle at de jødiske forretninger i Norge ble ribbet av hirdmenn og salgsvarene spredt for alle vinde.

En eldre kvinne i forsamlingen fortalte i tillegg at

bobestyrerne var undermå- lere uten det minste kjennskap til regnskaper, og at det derfor ikke var noen orden eller system i behandlingen av jødeboene.

Selv opplevet jeg ikke okkupasjonen og var “blank” når det gjaldt denne sak. Likevel hadde jeg hørt at faren til Arbeiderpartiets tidligere finansminister, Per Kleppe, var bobestyrer i krigsårene, dessuten medlem av NS og en vel ansett advokat. Forsiktig nevnte jeg dette under møtet, - og spurte deltakerne om de virkelig mente at finansministerens far var undermåler.

Da ble det stillhet og vi gikk over til å diskutere

Mette-Marit. Likevel - kan “Folk og Land” bekrefte at jødeboene ble behandlet korrekt?”

Redaktøren svarer:

Avisen vår har gjennom sine 50 år gitt leserne flere eksempler på den nøyaktighet og redelighet som ble vist under arbeidet i forbindelse med jødeboene. La oss denne gang trekke frem et nytt eksempel, nemlig Ludvig Svinndals redegjørelse for realisasjonen av varer beroende i det jødiskeide Dressmagasinet i Torvgaten 13, Oslo, hvor firmaets tidligere ansatte var med og kontrollerte det hele.

Jeg påtok meg realisasjon av varer i jødisk eid butikk

En redegjørelse fra Ludvig Svinndal

I Dressmagasinet var det foruten firmaets egen varebeholdning samlet forskjellige andre varebeholdninger sendt dit av de respektive bobestyrere for å realiseres.

Varene var mottatt av Dressmagasinets gamle betjening og kontrollert av dem etter medfølgende varefortegnelse. Dressmagasinets bobestyrer var advokat Skjølberg. Navnene på de øvrige bobestyrere og boene de representerte finnes i beretningen og regnskapene som ble sendt Likvidasjonsstyret da salget var ferdig.

I slutten av januar 1943 fikk jeg anmodning om jeg ville sette i gang salg av de i Dressmagasinet samlede varer. Jeg påtok meg dette verv da jeg var godt kjent i bransjen, og jeg visste med meg selv at jeg ville utføre arbeidet korrekt og samvittighetsfullt.

Jeg kom opp i Dressmagasinet for første gang, antagelig 27. eller 28. januar og henvendte meg til firmaets

fullmektig og spurte om salget kunne begynne om et par dager. Dette lot jeg gjøre. Salget begynte den 30. januar. Der ble satt følgende regler for salget og plakater ble satt opp om disse i lokalene: 1) Åpent salg for alle. 2) Kun kontant salg. Enten det gjelder enkeltpersoner, forretninger eller foreninger. 3) Alt salg etter rasjoneringsbestemmelsene mot merker, anvisninger eller gjenkjøpsbevis. Alle større partier til forretninger ble kun levert etter ordre fra Næringsdepartementet, (Lær og tekstilavdelingen v/ kontorsjef Siebø. Det var både skriftelige og telefonordrer. Kopier av fakturar ble alltid sendt dit. Alle som ønsket å kjøpe varer engros måtte først henvende seg i departementet.

Dressmagasinets ansatte, 10 kvinner og menn, besørget alt salg under ledelse av firmaets dyktige fullmektig. All bokføring og hovedkasse ble varetatt av firmaets bokholderske.

Dressmagasinets varebeholdning var utregnet ved nyttårstider og var på ca. kr.230 000. Hertil kom det varer fra de forskjellige boer i størrelse fra kr.1.500 og oppover, og som var samlet her. Varebeholdningen var gjennomgående svært ukurant som rimelig kan være etter stor efterspørsel og liten tilgang på nye varer.

Særlig var det galt med størrelsene. Eksempelvis var det hundrevis av dresser i små størrelser, likedan med frakker og med skjorter var det samme tilfelle. Vi sendte 2000 skjorter bort til omsyning for å få dem salgbare. Svære lagre av stive snipper i store eller små nr. var helt verdiløse. Men vi hadde konjunktorene med oss i den vareknappe tid. Alt kunne selges, men vi var selv sagt bunnet av prisbestemmelsene.

Salget gikk strykende og det stod lang kø på fortuet så lenge salget foregikk. All konfeksjon ble solgt uten utgift for firmaene, idet vi

hadde oppslag i lokalene om at publikum måtte selv ordne med forandringene.

Firmaer som kjøpte varer måtte hente disse selv og betale kontant ved avhentelsen samt levere gjenkjøpsbevis.

Ved nyttårstid fikk jeg meddelelse fra Departementet om at mitt firma kunne få kjøpe varer for ca. kr. 20.000,-. Jeg gikk ned i Departementet og henvendte meg til kontorsjef Siebe og bad om å bli strøket av listen. Jeg trengte varer i høyeste grad i den vareknappe tid, men fant det best ikke å motta tilbudet. Det kunne se ut som jeg var tilgodesett.

I april måned fikk jeg ordre fra Departementet at alle dresstoffer i kamgarn og gabardin som var igjen i Dressmagasinet skulle reserveres hjemvendte frontkjempere. Mitt firma skulle overta stoffene og besørge dem oppsydd. Stoffene ble overtatt av mitt firma og sendt til Norske Konfeksjonsfabrikker A/S og A/S Herkules, mine gamle forbinner som besørget oppsyningen og la til forsaker. Den Norske Legion ble dimittert april-mai 1943. Jeg fikk også ordre fra Departementet om at resten av arbeidstøi, kjeledresser, overalls, arbeidsbenklær, skjorter og undertøi, skulle reserveres sjøfolk i fart. Disse varer skulle kun selges til sjøfolk mot anvisning og attest fra rederiet eller kapteinen om bord. En utmerket ordning da sjøfolkene som fartet fra sted til sted aldri fikk kjøpt noe da de ikke var kjent noe sted.

Jeg har ikke her noen oversikt over hver stor sum hver av disse to partier representerer, men til sammen var det ca. kr.70.000,- som ble betalt av mitt firma. Prisene på de varer mitt firma overtok ble alltid fastsatt av Dressmagasinets fullmektig og fakturert av ham. Fortjenesten på disse varer skulle etter prisbestemmelsene ligge på mellom 35 og 40% på alminnelige varer. På arbeidstøiet mellom 20 og 35%. Jeg

skulle anta at mitt firmas bruttofortjeneste var ca. 24 000,- netto ca. kr.11 000. Det tok dessuten lang tid før en del av disse varer ble solgt da de var reservert for en bestemt stand.

Dressmagasinets likvidasjonssalg ble meget kvikt avvirket og derved med minst mulig utgifter og fremfor alt uten at noget gikk tilspille. Alt ble tatt vare på og solgt så å si til siste knapp. Intet gikk tilspille som hadde den minste verdi.

Totalomsetningen blev kr. 900.000.- ekspedert på 4 måneder uten ekstrahjelp. Dette kunne kun la seg gjøre ved meget overtidsarbeide efter stengetid, og der blev arbeidet nesten hver søndag. Efterhvert som salget skred frem og vi fikk kontanter blev salget av de forskjellige varebeholdninger utbetalt til bobestyrerne til alle var betalt.

Dressmagasinets likvidasjonssalgs sluttresultat var et kontantbeløp på ca. kr. 483.000.- deri innbefattet selve Dressmagasinets tilgodehavende.

Likevidasjonssalget hadde da betalt alle fordringer ingen hadde noget til gode. Det var utbetalt lønninger, husleie, lysregninger, telefon, assurance, vareregninger, arbeidspenger til skredderwerksted og for utført sømarbeide til forskjellige fabrikker og verksteder.

Alle rasjoneringsmerker 28 kg. + gjenkjøpsbevis blev oversendt Næringsdepartementet mot kvittering. Lokalet var da helt tomt og blev samme dag overtatt av Akers Brenselssentral. Bøkene var avsluttet og revidert og blev sammen med bankbok fra Oslo Folkebank pålydende beløp kr. ca. 483.000.- oversendt Likvidasjonsstyret mot kvittering for at alt var levert i full orden.

Jeg vil bemerke at betjeningen i Dressmagasinet utførte et utmerket arbeide under hele salget og var særdeles påpasselig med at alt gikk korrekt for seg. Jeg tror ikke at de respektive eiere

Forts. side 11 ➡